

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

16-17 листопада 2023 року

Київ 2023

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16-17 листопада 2023 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2023. 290 с.

Видання містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the IV International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 11 від 23 листопада 2023 р.)

ISBN 978-617-8171-09-4

© Інститут землекористування НААН України, 2023
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2023

Гладченко М.В.
студентка групи ГТЗ 2001
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна
Прокопенко Н.І.
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна

ЗАКОНОДАВЧО-МЕТОДИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ ВІДВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ, БУДІВНИЦТВА, ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД ОБ'ЄКТІВ ПЕРЕДАЧІ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ТА ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Земельні відносини в галузі енергетики є важливою складовою суспільної економіки. Енергетичні компанії, що здійснюють експлуатацію енергетичних об'єктів, повинні мати належні правові засади для виконання своїх функцій. У цій роботі буде розглянуто законодавство щодо правового регулювання земельних відносин у галузі енергетики в Україні.

Земельне законодавство України містить низку положень, які стосуються використання землі в галузі енергетики. Основними актами, які регулюють земельні відносини у галузі енергетики, є Закон України «Про землеустрій» [1] та Закон України «Про оренду землі» [2].

Згідно зі статтею 13 Закону України «Про землеустрій», земля може використовуватись для забезпечення енергетичних потреб населення та

господарства [1]. У свою чергу, Закон України «Про оренду землі» встановлює порядок надання земельних ділянок в оренду для використання в галузі енергетики [2].

Законодавство також передбачає можливість встановлення енергетичних об'єктів на земельних ділянках, визначених для цього у порядку, встановленому законодавством. Згідно зі статтею 17 Закону України «Про землеустрій», енергетичні об'єкти є об'єктами незавершеного будівництва, основними засобами виробництва електроенергії та газу, а також об'єктами, що забезпечують транспортування, розподіл та зберігання енергетичних ресурсів [3].

Правове регулювання земельних відносин у галузі енергетики також пов'язане з екологічним законодавством. Згідно з законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про водовідведення та очищення стічних вод» та «Про охорону атмосферного повітря», енергетичні компанії повинні дотримуватись певних екологічних норм та стандартів при експлуатації своїх об'єктів.

Зокрема, енергетичні компанії повинні забезпечувати безпеку виробництва та вживати заходів для запобігання забрудненню довкілля. Також законодавство встановлює обмеження щодо використання земельних ділянок для енергетичних цілей у природоохоронних територіях, таких як національні природні парки, заповідники тощо.

Для забезпечення дотримання законодавства щодо земельних відносин у галузі енергетики, в Україні існують спеціальні контролюючі органи. Зокрема, це Державна інспекція з контролю за використанням та охороною земель, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Державна екологічна інспекція та інші.

Наприклад, можуть бути накладені штрафи, заборонено або обмежено використання земельних ділянок, вимагається виконання заходів щодо охорони навколишнього середовища та інше. У випадку повторних порушень, застосовуються більш жорсткі санкції, включаючи судові процедури та скасування дозволів на використання земельних ділянок.

Отже, законодавство щодо земельних відносин у галузі енергетики встановлює правові основи надання земельних ділянок для виробництва енергії та газу, а також контролює дотримання екологічних норм та стандартів при експлуатації енергетичних об'єктів.

Оскільки в електроенергетиці використовується значна кількість природних сировинних ресурсів, то ця галузь має бути побудована на принципах, які закладені в статті 13 Конституції України. В статті визначено, що земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу.

Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Держава забезпечує право власності усіх суб'єктів господарювання та захист їх прав.

Земля в енергетиці є однією з ключових складових енергетичної інфраструктури, яка забезпечує виробництво електроенергії, вугілля, нафти, газу та інших видів енергетичних ресурсів. Держава визначає склад земель енергетики та розподіляє їх за видами використання згідно з чинним законодавством. У цій роботі ми розглянемо склад земель енергетики та їх розподіл за видами використання в Україні.

Для забезпечення ефективного використання земель енергетики та запобігання їх надмірному використанню, уряд України прийняв низку законодавчих актів та розпоряджень. Зокрема, уряд встановив квоти на використання вугілля та інших видів енергоресурсів, що дозволяє забезпечити раціональне використання земель енергетики.

Крім того, уряд визначив пріоритетні напрямки використання відновлювальних джерел енергії, таких як вітроенергетика, сонячна енергетика та гідроенергетика, та сприяє їх розвитку. Для цього були розроблені різноманітні державні програми, які передбачають надання державної підтримки та стимулювання інвестицій у відновлювану енергетику.

уряд України сприяє розвитку енергоефективності, зокрема, шляхом розробки та реалізації різноманітних програм, що передбачають надання фінансової підтримки для виконання енергоефективних заходів у будівництві, промисловості та житловому секторі.

У цілому, розподіл земель енергетики в Україні залежить від виду використання та власності, а уряд України розвиває різні програми та стимулює розвиток відновлюваної енергетики та енергоефективності, щоб забезпечити сталий та раціональний розвиток енергетичного сектора країни.

Відведення земельних ділянок для потреб енергетики є однією з важливих тем у галузі енергетики та земельного права. При цьому, ця тема вимагає комплексного підходу та дотримання вимог щодо використання землі, прав власників земельних ділянок та екології.

Відведення земельних ділянок для будівництва та експлуатації об'єктів енергетики потребує врахування специфіки використання землі. Наприклад, для будівництва електростанцій потрібні великі території, що повинні бути розташовані в зручному для транспортування палива та електроенергії місці. Тому при відведенні земельних ділянок для цих цілей необхідно враховувати наявність зручних залізничних та автомобільних доріг, а також доступність місцевих джерел палива.

Іншим важливим аспектом є дотримання прав власників земельних ділянок. Згідно з чинним законодавством, власник землі має право на відшкодування за відведення земельної ділянки для будівництва об'єктів енергетики. Тому при

відведенні земельних ділянок необхідно проводити відповідні переговори та укладати договори з власниками землі. У договорі повинні бути визначені умови відшкодування, терміни відведення земельної ділянки та інші питання, що впливають на права власників землі.

Дотримання вимог щодо екології та охорони природи є не менш важливим. Для будівництва та експлуатації об'єктів енергетики потрібно використовувати земельні ділянки, що не порушують екологічний баланс та не шкодять природі. Тому при відведенні земельних ділянок необхідно проводити оцінку впливу на довкілля та природу. Оцінка впливу має включати в себе оцінку можливих наслідків будівництва та експлуатації на природне середовище, а також встановлення заходів щодо запобігання або компенсації негативного впливу на природу.

Місцеві органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування, які надають дозволи на розміщення об'єктів будівництва, в тому числі в охоронних та санітарно-захисних зонах електричних мереж, зобов'язані сприяти власникам електричних мереж у роботі із збереження електричних мереж, запобігання аваріям і ліквідації їх наслідків у діючих електромережах.

З одного боку, забезпечення енергетичної безпеки передбачає будівництво та експлуатацію об'єктів енергетики, які забезпечують стабільне та безперебійне функціонування енергетичної системи країни. З іншого боку, ефективне використання землі передбачає раціональне використання земельних ресурсів та уникнення їх витрачання без належної потреби.(4)

Оцінка впливу на довкілля та природу має бути проведена на науково-обґрунтованій основі та враховувати можливі наслідки будівництва та експлуатації об'єктів енергетики на водні та земельні ресурси, повітряний басейн, рослинний та тваринний світ.

Також необхідно дотримуватись вимог щодо забезпечення енергетичної безпеки та ефективності використання землі. Енергетична безпека передбачає не тільки стабільне та безперебійне функціонування енергетичної системи країни, а й забезпечення належного рівня енергозабезпечення всіх галузей національної економіки. Ефективне використання землі, в свою чергу, передбачає раціональне використання земельних ресурсів та уникнення їх витрачання без належної потреби.

Таким чином, відведення земельних ділянок для потреб енергетики вимагає дотримання комплексу вимог щодо використання землі, прав власників земельних ділянок та екології. Тільки такий комплексний підхід може забезпечити раціональне та ефективне використання землі для потреб енергетики, а також запобігти негативному впливу на природне середовище.

Список використаних джерел

1. Про землеустрій: Закон України від 31.03.2023 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>

2. Про оренду землі: Закон України від 26.09.2022 р. № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>

3. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 31.03.2023 р. № 39/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів Про затвердження Правил охорони електричних мереж від 27.12.2022 р. №1455. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1455-2022-%D0%BF#Text>

Legislative methodological and organizational problems of allocating land plots for the placement, construction, operation and maintenance of buildings and structures of electric and thermal energy transmission facilities

Abstract. The text presents the importance of land allocation problems for the transmission of electric and thermal energy. Legal regulation of land relations in the field of energy is also related to environmental legislation. The text emphasizes about when considering issues of land allocation for energy needs, it is necessary to pay attention to the fact that the construction and operation of energy facilities can have a significant impact on the environment and nature.